

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 6007007 "Məşəçilik"

Fakültə: "Aqrar və mühəndislik"

Kafedra: "Aqrar elmlər"

Fənnin adı: S/f **Milli parklar** (Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin Elmi Şurasının qərarı ilə nəşrinə icazə verilmişdir. (11 sentyabr, protokol EŞ№ 1/2)

I. Fənn haqqında məlumat:

Kodu: İPFS-B07

Tədris ili: II (2025/2026).

Semestr: IV

Tədris yükü (saat): Cəmi: 50 saat. Auditoriya saati 14 saat. (10 saat müh. 4 saat lab.).

Tədris forması: Qiyabi

AKTS üzrə kredit: 5

II. Müəllimlər haqqında məlumat:

1. Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: m. Həsənov Tahir Həsənağa oğlu (mühazirə)

Məsləhət saati: 4-cü gün, saat 10:10

E-mail ünvanı: hmerdan137@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri Füzuli küçəsi 170a

Laboratoriya müəllimi:

2. Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Şükürov Elşad Osman oğlu (laboratoriya)

Məsləhət saati: 4-cü gün, saat 14:00

E-mail ünvanı: shukurovelsad@gmail.com

III. Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. **Azərbaycan turist atlası. Bakı Kartoqrafiya fabriki. Bakı-2008s**
2. **Azərbaycan Respublikasının ekoloji atlası. Bakı Kartoqrafiya fabriki. Bakı-2009 156**
3. **Əliyev.C., Əkbərov. Z, Məmmədov. A. Bioloji müxtəliflik Bakı Elm-2008**
4. **Məmmədov .A., Rəhimov S. H. Turizmin termin və anlayışlarının izahlı ensikloedik lüğəti. Bakı, " Mütərcim" -2003.**

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Milli parklar fənnini maddi varlığın ərazi formaları olmaqla insan cəmiyyətinin, onun təbii təkrar istehsalının əsasını təşkil edir. Təbii Milli parklar ekologiyası biosferin səthində onun üst qatında yaranmaqla forma və məzmunun müxtəlifliyini əks etdirir Cəmiyyətin formalaşması, həyatın idarə edilməsi Qoruq və yasaqlıq ekologiyasında səmərəli istifadə edilməsindən çox asılıdır .Milli parklar tiplərə ayrılmaqla dünya miqyasında mürəkkəbliyi ,rəngarəngliyi ilə seçilir. Geokimyəvi, geofiziki, bioloji xüsusiyyətlərə malik olmaqla dinamikliyi ilə də fərqlənir .Başlıca mürəkkəblik ondan ibarətdir ki, Milli parklar ekologiyasında yeri sferalarının və atmosferin xassələrinin əlamətləri təzahür olunur.

Milli parkların yaradılması indiyə qədər dünya və Azərbaycan təcrübəsindən istifadə edərək bütün landşaft tiplərini mühafizəsi və yaxınlaşdırılması yollarını irəli sürür .Eyni zamanda göstərir ki, Azərbaycanda turizmin inkişafı ilə əlaqədar olaraq rekreasiya Milli parklar ekologiyasının optimallaşdırılmasına ehtiyac vardır .Bu məqsədlə respublikada milli parkların yaradılmasına xüsusi ehtiyac vardır.

Milli parklar vasitəsi ilə Qoruq və yasaqlıq ekologiyasının mühavizəsi məsələləri də xüsusi maraq doğurur. Ən başlıcası odur ki, müəllif dünya milli parklarının yaranmasına üstünlük verir. Qəbul edilmiş belə bir ideyaya əsaslanaraq insanlar təbiətin qoynunda istirahət etməklə, onun Bioloji estetik mahiyyətini duyaraq mühafizə etmək zərurətini dərk edir.

Proqramda fənin yaranması ,inkişafı, vəzifəsi və funksiyaları və s. haqqında məlumatlar verməklə nəzərdə tutulan mövzuların qısa planı ,onların məzmunu aydın və konkret şəkildə göstərilmişdir.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	çoxyaxşı	B
71-80 bal	yaxşı	C
61-70 bal	kafi	D
51-60 bal	qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Lənkəran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X.TƏQVİM – MÖVZU PLANI

Yükün semestrlərə görə bölgüsü 10 saat mühazirə, 4 saat laboratoriya.

Nö	Keçirilən mühazirə, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
1	2	3	4
1	Mövzu 1. Azərbaycan Respublikasının Milli parkları haqqında əsasnamənin ümumi müddəaları. Plan: 1. Milli parkların əsas vəzifələri. 2. Milli parkların zonalaşdırılması. 3. Milli parklarda əsasnamənin ümumi müddəaları. 4. Milli parkın yaradılmasının məqsədləri. 5. Milli parkın elmi-tədqiqat fəaliyyəti.	2	
2	Mövzu 2. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur, Abşeron, Altıağac Milli Parkları. Plan: 1. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkı. 2. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının relyefi və iqlimi 3. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının florası. 4. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının faunası. 5. Abşeron Milli Parkı relyefi və iqlimi. 6. Abşeron Milli Parkı florası və faunası. 7. Altıağac Milli Parkının relyefi və iqlimi. 8. Altıağac Milli Parkının florası və faunası.	2	

3	Mövzu 3. Hirkan, Şirvan, Şahdağ, Samur-Yalama Milli parkları Plan: 1. Hirkan Milli Parkının relyefi və iqlimi. 2. Hirkan Milli Parkının flora və faunası. 3. Şirvan Milli Parkının relyefi və iqlimi. 4. Şirvan Milli Parkının flora və faunası. 5. Şahdağ Milli Parkının relyefi və iqlimi. 6. Şahdağ Milli Parkının flora və faunası. 7. Samur-Yalama Milli Parkının relyefi və iqlimi. 8. Samur-Yalama Milli Parkının florası və faunası.	2	
4	Mövzu 4. Ağ Göl, Göygöl, Qızılağac Milli parkları. Plan: 1. Ağ Göl Milli Parkının relyefi və iqlimi. 2. Ağ Göl Milli Parkının flora və faunası. 3. Göygöl Milli Parkının relyefi və iqlimi. 4. Göygöl Milli Parkının flora və faunası. 5. Qızılağac Milli Parkının relyefi və iqlimi. 6. Qızılağac Milli Parkının florası və faunası.	2	
5	Mövzu 5. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri üzərində mülkiyyət, qanunvericilik və maliyyələşdirmə mənbələri. Plan: 1. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri haqqında anlayış. 2. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri üzərində mülkiyyət. 3. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri haqqında qanunvericilik. 4. Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin və obyektlərinin maliyyələşdirmə mənbələri.	2	
Cəmi:		10 s.	

Laboratoriya məşğələsi

s/s	Məşğələnin mövzuları	Saat	Tarix
1	Mövzu1. Azərbaycan Respublikasının Milli Parkları və onların yaradılmasının xüsusiyyətlərinin cədvəllərdə işlənməsi.	2	
2	Mövzu 2. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının xüsusiyyətlərinin cədvəllərdə işlənməsi.	2	
Cəmi:		4 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələbələr Qoruy və Yasaqlıqlar fənninin öyrənməklə səciyyəvi və nadir təbiət komplekslərini və obyektlərini təbii vəziyyətində qoruyub saxlamaq, təbiət proseslərinin və hadisələrinin gedişini öyrənməklə burada gedən elmi tədbirlərini və s. kimi biliklərə yiyələnmiş olurlar. Eyni zamanda aşağıdakı məlumatları da əldə etmiş olurlar:

- Milli parklar elminin inkişafının aktual istiqamət və problemləri
- Milli parklar elminin digər elmlərin öyrənilməsində yeri, rolu və mövqeyi
- Milli parklar elmi fənnin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş)
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1. Tələbə milli park anlayışını, onların yaradılma məqsədlərini, funksiyalarını və beynəlxalq təsnifat sistemini izah edə bilər.

FTN 2. Tələbə milli parkların biomüxtəlifliyin qorunmasında, ekosistem xidmətlərinin saxlanılmasında və iqlim dəyişmələrinin təsirinin azaldılmasında rolunu təhlil edir.

FTN 3. Tələbə Azərbaycan Respublikasında mövcud olan milli parkların yerləşməsini, təbii xüsusiyyətlərini və mühafizə rejimlərini müqayisəli şəkildə xarakterizə edir.

FTN 4. Tələbə milli parklarda ekoturizmin təşkili prinsiplərini, davamlı istifadə mexanizmlərini və mühafizə–istifadə balansını əsaslandırır.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi

XV. Kollektiv sualları.

1. Milli parkların əsas vəzifələri.
2. Milli parklarda əsasnamənin ümumi müddəaları.
3. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının relyefi və iqlimi
4. Altıağac Milli Parkının relyefi və iqlimi.
5. Hirkan Milli Parkının relyefi və iqlimi.
6. Hirkan Milli Parkının flora və faunası.
7. Şirvan Milli Parkının relyefi və iqlimi.
8. Şirvan Milli Parkının flora və faunası.
9. Şahdağ Milli Parkının relyefi və iqlimi.
10. Şahdağ Milli Parkının flora və faunası.

XVI İmtahan sualları.

--blok--

1. Milli parkların əsas vəzifələri.
2. Milli parkların zonalaşdırılması.
3. Milli parklarda əsasnamənin ümumi müddəaları.
4. Milli parkın yaradılmasının məqsədləri.
5. Milli parkın elmi-tədqiqat fəaliyyəti.
6. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkı.

--blok--

7. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının relyefi və iqlimi
8. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının florası.
9. Akademik H.Əliyev adına Zəngəzur Milli Parkının faunası.
10. Abşeron Milli Parkı relyefi və iqlimi.
11. Abşeron Milli Parkı florası və faunası.
12. Altıağac Milli Parkının relyefi və iqlimi.

--blok--

13. Altıağac Milli Parkının florası və faunası.
14. Hirkan Milli Parkının relyefi və iqlimi.
15. Hirkan Milli Parkının flora və faunası.
16. Şirvan Milli Parkının relyefi və iqlimi.
17. Şirvan Milli Parkının flora və faunası.
18. Şahdağ Milli Parkının relyefi və iqlimi.

--blok--

19. Şahdağ Milli Parkının flora və faunası.
20. Samur-Yalama Milli Parkının relyefi və iqlimi.
21. Samur-Yalama Milli Parkının florası və faunası.
22. Ağ Göl Milli Parkının relyefi və iqlimi.
23. Ağ Göl Milli Parkının flora və faunası.
24. Göygöl Milli Parkının relyefi və iqlimi.

--blok--

25. Göygöl Milli Parkının flora və faunası.
26. Qızılağac Milli Parkının relyefi və iqlimi.
27. Qızılağac Milli Parkının florası və faunası.
28. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri üzərində mülkiyyət.
29. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri haqqında qanunvericilik.

30. Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin və obyektlərinin maliyyələşdirmə mənbələri.

S/f (Milli parklar) fənnin sillabusu **6007007** "Meşəçilik" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Aqrar elmləri" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (19 dekabr 2025 - ci il, protokol № 04)

Fənn müəllimi:

m. T.H.Həsənov

Laboratoriya müəllimi:

m.E.O.Şükürov

Kafedra müdiri:

dos. İ.C.Kərimov